

piše: Zoran Lešić
foto: Erwin Olaf

FOTOGRAFSKI GENIJE

Erwin

Olaf

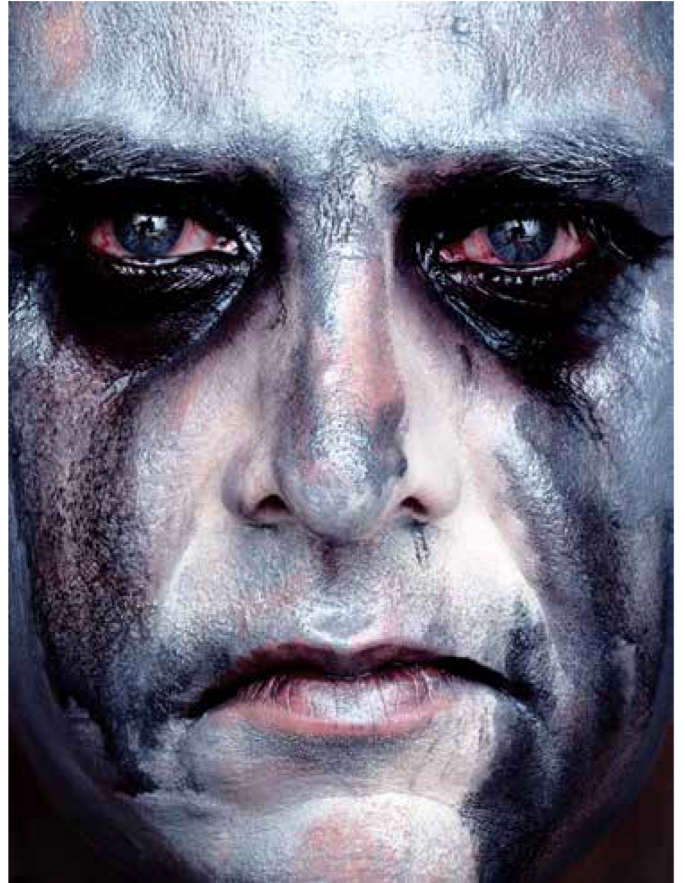
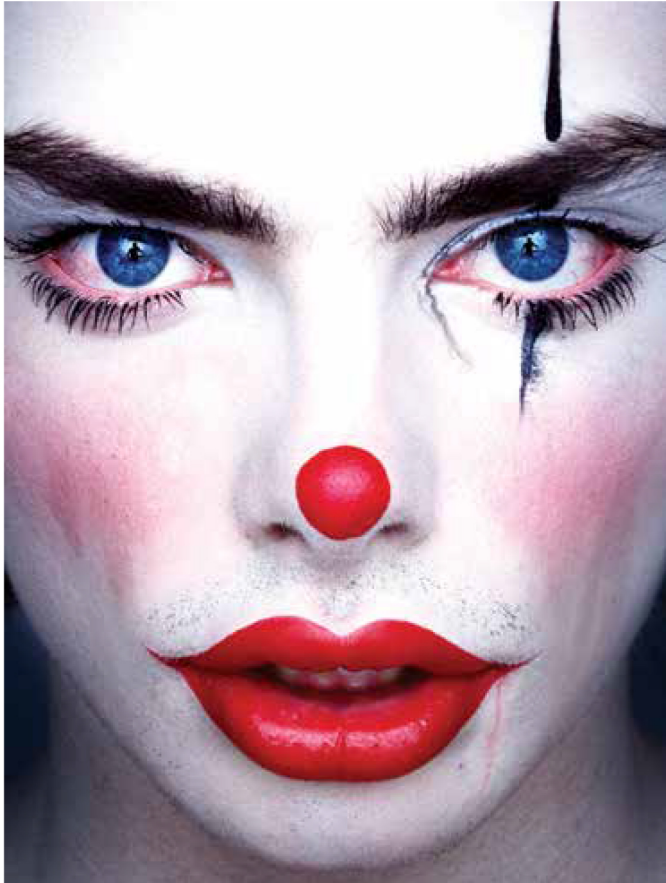
“ONO ŠTO ŽELIM POKAZATI JE SAVRŠEN SVIJET - SA PUKOTINOM U SEBI. ŽELIM DA SLIKA BUDE DOVOLJNO ZAVODLJIVA DA GLEDAOCA UVUČEM U NARATIV, A ONDA DA MU ZADAM BOLNI UDARAC.”

S

radom Erwina Olafa sreo sam se sredinom devedesetih godina na Foto festivalu u Holandskom gradiću Naarden. Portreti ljudi sa Down sindromom smiješili su se optimistično sa velikih printova. Sušta suprotnost od Olafovih dotadašnjih provokativnih crno bijelih fotografija iz serije

je "Chessmen" u kojoj je igru šaha prikazao u nizu provokativnih, seksualno eksplicitnih slika, na kojima su dominirale genitalije, mali polugoli ljudi i izuzetno debele žene.

Početkom 2000-tih, oduševljava me serijom fotografija za plesni teatar INTRODANS i plakatima za HET ZUIDELIJK TONEEL i budi u meni nostalgiju za mojom, ratom prekinutom, karijerom pozorišnog fotografa.

I onda 2019. velika retrospektivna izložba u dva eminentna Haška muzeja: Foto muzeju i Umjetničkom muzeju (Geementemuseum). Ova dvostruka izložba prikazuje razvojni put Erwina Olafa od bijesnog provokatora do najpoznatijeg i najcjenjenijeg nizozemskog fotografa. Izložba koja je iz naše balkanske perspektive neshvatljivo poštovanje države prema umjetniku.

Foto muzej se fokusirao na njegove rane radove. Pored serije "Chessmen" (1987-88.) postavljena je još jedna rana serija – "Blacks" (1990.) zasnovana na pjesmi Janet Jackson, tačnije na stihu, "U potpunom mraku svi smo isti. Samo naše znanje i mudrost nas razdvajaju". Serija je Olafova borba za jednakost, za ravnopravnost, za humanost. U tim baroknim portretima bukvalno je sve crno poput grafita, ali Olaf je uspio dati slikama bogati ton, kako svojom kamerom, tako i u procesu printanja. On briljantno vlada fotografskim majstorstvom, ne samo tradicionalnim procesima u laboratoriji, već i novim tehnikama koje su se pojavile od digitalne revolucije. Prikazan je i njegov pionirski rad sa Photoshopom, čuvena serija "Royal Blood" (2000.). Osim vlastitog rada, Erwin Olaf je u zasebnoj prostoriji, predstavio i dvadesetak radova fotografa koji su mu u životu bili inspiracija, i to u rasponu od mrtve prirode s ružama fotografa Bernarda Eilera s kraja devetnaestog stoljeća do snažnih erotičnih auto-portreta Roberta Mapplethorpa i Rineke Dijkstra. Rad ovih fotografa nadahnua ga je i natjerao da na drugačiji način gleda na vlastitu umjetničku praksu i otvorio mu prostor da fotografiju promatra u potpuno novom smjeru.

Izložba u Umjetničkom muzeju počinje instalacijom u obliku sobe u prirodnoj veličini. Vanjski dio, dva dugačka zida s oblogama iznad kojih vise uokvirene fotografije, a posjetitelji mogu da vire u unutrašnjost sobe kroz ključanicu na vratima sa obje strane instalacije. Postavka u Umjetničkom muzeju predstavlja aktuelni opus Erwina Olafa, koji idi korak dalje od tradicije, predstavljajući fotografsku umjetnost u uzbuđljivim kombinacijama pokreta, filma, zvuka i skulpture. Fotografiju koja iz statičnosti prelazi u pokret, koja otvara novi svijet za istraživanje i promišljanje umjetnosti fotografije.

Na zidu u mojoj radnoj sobi ponosno visi par radova ovog mađioničara fotografije i stalno me podsjećaju da fotografija nije samo puki dokument trenutka već čitav magični svijet vrijedan neprestanog istraživanja. ■

Erwin Olaf je rođen u Hilversumu, Nizozemska, školovao se u Utrehtu u školi za novinarstvo, a prvi put se pojavio na međunarodnoj umjetničkoj sceni 1988, kada je njegov serijal Chessmen osvojio prvu nagradu na konkursu „Mladi evropski fotograf“. Od tada osvaja brojne međunarodne nagrade poput: Fotografa godine na International Colour (2006.), Nizozemski umjetnik godine (2007.) po izboru časopisa Kunstbeeld., nizozemske nagrade Johannes Vermeer (2011.) i američke nagrade Lucie za životno djelo. Za svoju komercijalnu fotografiju zaradio je i nekoliko Srebrnih lavova. Njegov zaštitni znak je preciznost u svim vizualnim elementima; slikarsko osvjetljenje, besprijekorna frizura i šminka, postavke koje stvaraju iluziju spokojsva. Ali ti vrlo stilizirani uglađeni prikazi uvijek imaju u podtekstu snažnu reakciju na neriješena socijalna pitanja i suprotstavljanje društvenim tabuima. Rad Erwina Olafa je duboko ličan i strasno društveno angažiran. Opsesivno se bavi problemima pojedinca u globaliziranom svijetu, osudi i tipizaciji određenih grupa ljudi i tabua povezanih s spolom i tjelesnošću. Napravio je autoportrete Tamed & Anger (2015.) kao odgovor na napad Charlie Hebdo. Ova izložba je pogled na njegov burni i ponekad mračni um. Posjeta izložbi je poput lutanja kroz njegovu dušu.